

— Нека, каза Сень-Кларъ съ задавенъ гласъ. Мисъ Офелия бързо изпрати едно лице и скоро всички слуги се събраха въ стаята. Евангелина бѣше легнала на възглавницитѣ си; тъмночервениятъ цвѣтъ на странитѣ ѝ правѣше единъ скърбенъ контрастъ съ общата ѝ блѣдностъ. Голѣмитѣ ѝ очи, пълни съ тайнствено вълнение, се спрѣха по редъ на всички лица.

Лицето на Ева бѣше божественно съ тѣзи дълги редици отъ рѣзани коси; бащата обръщаше лицето си на друга страна, за да не гледа; майката

низко плачеше. Робитѣ бѣха покъртени отъ тая картина. Едноврѣменно съ влизането си, тѣ си размѣниха погледи и поклатиха печално главитѣ си. Гробна тишина владѣеше помежду имъ.

Ева се повдигна. Всички мжчително я погледаха; повечето жени криеха лицата въ прѣстилкитѣ си.

— Драги ми приятели, каза Ева, обичамъ ви всички и поискахъ да ви повикатъ за да ви говоря. Азъ ще се раздѣля съ васъ; подиръ нѣколко деня нѣма вече да ме видите . . .

Дѣтето бѣше прѣкъснато отъ едно избухване на плачъ и ридание, които задавиха съвсѣмъ гласа му. То мълча нѣколко минути и продължи:

— Зная, че вие всички ме обичате.

Да, да. Богъ да ви пази! отговориха бързо грисжтсвующитѣ.

— Нѣма ни единъ отъ васъ, който постоянно да не ми е засвидѣтелствувалъ приятелството си, затова искамъ да ви дамъ по нѣщо, което не ще можете да пазите безъ да си спомняте за мене. Ще дамъ всѣкому по една редица отъ косата си, и, когато я видите, спомнете си, че съмъ ви обичала, че съмъ отишла на небето и че се надѣвамъ тамъ да ви видя всички.

Робитѣ се събраха плачуци около болната и взеха съ ржцѣтъ си това, що имъ даваше, като послѣденъ знакъ на любовта си. Тѣ паднаха на колѣнтѣ, цѣлунаха края на роклята ѝ, а най-възрастнитѣ, споредъ обичая на чернитѣ, изказаха нѣжни думи, примѣсени съ молитви и благословии.

Всѣки, щомъ като получиеше подарѣка си, излизаше отъ стаята, по знака на мисъ Офелия, която се опасяваше да не би силното вълнение злѣ да подѣйствува на болната. Най-сетиѣ останаха само Томъ и Мамми.

— Чичо Томе, каза Ева, ето една хубава редица и за тебе. О, щастлива съмъ, като мисля, че единъ день ще се намѣримъ, сжщо и съ обичната ми Мамми!

Ева прѣгърна старата си гувернантка, която ѝ каза плачешкомъ:

— О, мисъ Ево! наистина, азъ не зная, какъ ще живѣя безъ тебе! Ще ми се чини, че кжщата е пуста.

Мисъ Офелия съвсѣмъ полека изпжди Томъ и Мамми. Тя мислѣше, че всички сж излѣзли; но, като се върна, тя забѣлѣжи Топси, която си бърше-ше очитѣ.

— Отдѣ излѣзе? каза тя сепнато.

— Бѣхъ тукъ, отговори негърката. О, мисъ Ево, азъ бѣхъ лоша; но нѣма ли да дадешъ и на мене една редица отъ косата си?

— Ето една, бѣдна Топси; нека тя ти напомня, че съмъ те обичала и съмъ се старала да те направя добра!

— О мисъ Ево! азъ се старая; но колко е мжно да бжда добра! Чини ми се, че мжно ще успѣя.

— Богъ ще ти помогне.

Топси излѣзе тихо, като скри драгоцѣнната редица въ пазвата си.

Мария стана и отиде въ стаята си, гдѣто ѝ стана злѣ.

— Ти не ми даде една редица отъ косата си, Ево, каза Сень-Кларъ, като се усмихна печално.

— Всички сж твои, тате, и на майка ми; а ти ще дадешъ на обичната ми братовчедка, колкото тя пожелае. Азъ ги дадохъ сама на тѣзи бѣдни хорица, защото можеше да ги забравятъ, когато не ще бжда вече тукъ, а сжщо защото се надѣвамъ, че това ще имъ помогне да си напомнятъ . . .